

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorum

VD16 B 5530

Qvaestio IIII. An malefici poßint inducere pluuias, tempestates, grandines,
& similia meteorologica, quibus fructibus, aut seminibus noceant, vt d. L.
significat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

Quarta Conclusio. *Præbens poculum amatorium absq[ue] arte magica, si mors non sequatur, punitur extraordinariè ad iudicium iudicis, pro varietate circumstantiarum occurrentium.*

MENOCH. in d. casu 358. & Petrus Gregor. loco citat. & alij alibi. Ratio est: quia tentat pudicitiam, quæ res est turpissima, & pessimi exempli: olim tamen, vt clarum est ex text. & Gloss. in d. L. Si quis aliquid ex metallo. §. Qui abortionis. de lege ciuili humiliores in metallum damnabantur, honestiores in insulam, amissa etiam parte bonorum, relegabantur. Et quia hîscetemporibus pœnæ relegationis & effodiendi metallum in vsu non sunt, iudicis arbitrio talis puniendus est.

QV AESTIO III.

An malefici possint inducere pluuias, tempestates, grandines, & similia meteorologica, quibus fructibus, aut seminibus noceant, vt d. L. significat.

IOANNES VVierus lib. 6. de præstigijs Demonum, cap. 27. & alibi, dicit, Christianum Imperatorem in his LL. locutum, non quasi ipse crediderit, vel alios credere voluerit, eiusmodi miracula siue calamitates ab homini-

minibus per malas magicasq; artes edi ac perfici; sed ita potius accipienda, quasi desumpta & scripta ex opinione vulgi, & secundum communem loquendi formam. Quanquam, inquit, si auctoritatem spectemus, quis est qui ambigat, in hoc negotio iuri diuino summam tribuendam & fidem & reuerentiam? In causis enim definiendis, ijs præsertim, quæ spectant ad animum, cuiusmodi nostra est, dicta Patrum & canonum legibus sunt præferenda. Paternormit. in cap. Super illa, de secundis nuptijs, neq; leges ipsæ dedignantur sacros canones imitari. Authent. vt cleric, apud proprium Episcop. in fine. Hæc VVierus, quem sequitur Ioannes Georgius Godelmannus Iuris peritus lib. 2. de Lamijs cap. 7. à nu. 15. Antequam huic quæstioni satisfiat, ad rei cognitionem quædam sunt præmittenda.

Primum. Deo permittente, natura corporalis nata est moueri ab angelo, tam bono, quam malo, motu locali, vt tradunt S. Augustin. lib. 3. de Trinitat. cap. 8. & 9. & S. Thom. 1. par. q. 110. artic. 3. & 1. 2. q. 80. artic. 2. ac alij Theologi in 2. d. 7. Quæcunque ergo solo motu locali fieri possunt, hæc per naturalem virtutem Dæmones (nisi diuinitus prohibeantur) facere possunt. Venti autem & pluuix, gradines, & similes meteorologicæ impressiones, ac aëris perturbationes, solo motu vaporum resolutorum ex terra & aqua fieri possunt.

M. m. 2. Vnde

Vnde ad huiusmodi procreanda naturalis virtus Daemonis sufficit: & vt hoc clarius, pateat *Secundo loco pramittendum*, causam efficientem vniuersalem & remotam horum meteorologicorum effectuum, ex Aristotele, Alberto & alijs, in lib. Meteorologicorum, esse calorem solis & aliarum stellarum, quæ lumine & influentia sua agunt in aquam & terram, quæ sunt elementa vaporabilia & ea mouent: mouentur ex sua dispositione naturali vapores: ex quibus generantur impressiones humidæ in aëre, qui aptus est ad recipiendum hos vapores. Eleuantur autem quatuor vapores ex dicto elementis, virtute solis & stellarum. Primus siccus & calidus est, qui ascendens vsque ad summam siue supremam aëris regionem, prope spheram ignis, inflammatur, & ex eo generantur impressiones ignitæ. Secundus est calidus & humidus, qui quando recipitur in prima aëris regione, quasi semper conuertitur in aerem, nisi intensa aëris frigiditas impediatur: Cum enim in qualitatibus assimuletur aëri, & in habentibus symbolum facilius transit: facillimè in aerem conuertitur, ita quod ex eo rarissimè generetur impressio aliqua meteorologica. Tertius est frigidus & siccus, & hic efficit ventum & terræ motum. Quartus est frigidus & humidus, qui ascendens causat omnes impressiones aqueas: aliquas per condensationem, vt rorem & pluuiam: alias

per congelationem, vt pruinam, grandinem & niuem. Vapor autē humidus distinguitur, per subtilem & crassum: ex subtile generatur ros & pruina: ex crasso reliquæ aqueæ impressiones oriuntur. Cum autem non rarò pruina & grandine nostri malefici nocumenta inferant, de his ex naturalibus aliqua altiùs sunt repetenda. Quoniam pruina ex frigiditate nocturna intensa & acuta generatur, maximè flante vento Boreali, eius effectus est, quod mortificet vegetabilia, vt patet omnibus ad sensum. Est enim pruina omnino frigida, & tendit ad siccitatem, quæ duo sunt causa mortis, ex Aristotele in lib. de causa vitæ & mortis: Sicut è contrario ros viuificat vegetabilia, quoniam temperatè est calidus & humidus. Calidum autem & humidum temperatè mixta, sunt causa vitæ, vt patet in æstate, quando manè ex nocturno rore omnia virescunt. Hæc virtus pruinæ patet etiam ex illo Psalmi 77. Et occidit in grandine vineas eorum, & moroseorum in pruina. Atque hinc apparet ratio, quare nostri malefici & sagæ tempore Veris, quando omnia terræ nascentia virere & florere incipiunt, & adhuc teneriora sunt, pruinam generent, & sæpius eo tempore in congregationibus suis sceleratis tractatus ineant de generatione pruinæ. Grando fit in nubibus à terra longinquis, eleuatis in altum. Cuius generationis causa est calor, qui est in vapore ascendente à terra &

aqua; quare plus generatur in partibus & temperaturibus calidis, quàm frigidis. Quando enim in aëre est multitudo caliditatis, aperitur nubes ex caliditate, & calor extenditur in aëre: & ideo totum frigus tanquam contrarium calori ab aëre repellitur, & recipitur ad vnum locum in interiora nubis. Sicut videmus in pane cōgelato, si igni apponatur, repente in medio panis frigus colligitur, & ibi fit durissimus ex congelatione. Sic in nube vndiq; calefacta exterius, frigus contrahitur ad interiora. Ac stillæ pluiæ ventis & frigore congelantur, & in lapides grandinis mutantur: & cum sint naturæ aquæ, congelantur in modum guttarum aquæ, & fiunt lapilli rotundi & parui. Quando autem multæ guttæ conglobantur in vnum, & sequentes cum præcedentibus coniunguntur, fiunt longioris forme gradines, & excedunt solitam quantitatem, & quandoq; non solum bestias, sed etiam quæcunque terrestria sata & frumenta concutiunt & conterunt. Effectus grandinis in primis est mortificatio fructuum, & nascentium terræ, quæ non solum prouenit ex percussione, sed etiam ex frigiditate intensa, quæ est rei viuentis mortificatiua, ex Aristotele in lib. de causa mortis & vitæ. Deinde vt plurimum fructus illo anno percussos facit amaros: quoniam cum generetur ex calidissima nube, habet aliquid de adusto, quod vvas præsertim à grandine ta-

Et as durit, vt patet ad sensum, quãdo vix nec
 dum maturæ grandinis lapidatione tanguntur,
 & quatiuntur. Est & aliud notandum in gran-
 dine, aliquando si granum diuidatur in me-
 dio, habet partes nigras, per modum circuli
 depicti: cuius ratio est, quoniam habet multũ
 de terrestri impuro, quod vt magis densum
 tendit ad medium grani, vtpote magis graue.
 Et quod sit ibi multum de terrestri impuro,
 signum est, secundum Albertum in 2. lib. Me-
 teor. tract. 1. ca. 20. quod aliquando in frustis
 grandinis inueniuntur pili, paleæ, & frustula
 ligni, quæ eleuauit sol cum vapore humido,
 qui est materia grandinis. Quare aliquando
 simplices, qui causas rerum naturales igno-
 rant, quando aliquid huiusmodi grandini in-
 clusum animaduertunt, statim suspicantur es-
 se negotium diabolicum, cum tamen sit opus
 naturale. Inuenimus autem in Scriptura, sæ-
 pissimè Deum Optimum Maximum puni-
 uisse homines grandinis lapidatione. Exod. 9.
 cap. Extende manum tuam in cœlum, vt fiat
 grando in vniuersa terra Aegypti, super ho-
 mines, & super iumenta, & super omnem
 herbam agri, in terra Aegypti. Extenditque
 Moyses virgam in cœlum, & Dominus dedit
 tonitrua & grandinem, ac discurrentia fulgu-
 ra super terram, pluitq; Dominus grandinem
 super terram Aegypti. Et grando & ignis missa
 pariter ferebantur, tantæq; fuit magnitudinis,

quantæ antè nunquam apparuit in vniuersa terra Aegypti, ex quo gens illa condita est. Et percussit grando in omni terra Aegypti cuncta, quæ fuerunt in agris, ab homine vsque ad iumentum, cunctamque herbam agri percussit grando & omne lignum regionis confregit. Iosue 10. Cum fugerent filios Israel hostes, misit Dominus super eos lapides magnos, & mortui sunt multo plures lapidibus grandinis, quam quos gladio percusserunt filij Israël: Aggæi 2. Percussi vos vento vrenti, & aurugine, & grandine omnia opera manuum vestrarum, & non fuit in vobis, qui reuerteretur ad me, dicit dominus. Sap. 5. Esaia 30. & alibi similia habentur de pœna grandinis. Quare nunc etiam non est mirum, hominum peccatis id exigentibus, si mediante opera Dæmonum & malorum hominum, permittat grandinis lapidatione nos puniri.

Tertium præmittendum. Regula est Theologorum, quam ponit Martinus Arles in tract. de superstitionibus, & elicitur ex Doctoribus in 2. sentent. d. 7. & 8. & in 4. d. 34. quod malefici, procurante Dæmone, omnibus modis possunt procurare nocumenta & læsiones, in hominibus & eorum rebus, quibus potest Dæmon lædere: Qui malefici, diuina permissione præcedente, concurrunt cum Dæmone, ad vnum eundemque effectum, tanquam causæ partiales, vt alibi dictum est, & clarius est quam
vt egeat

ut egeat probatione: per pactum enim tacitum
 aut expressum coniunguntur homo & Dæ-
 mon, ad operationem effectuum, homini qui-
 dem per se impossibilium. Homo voluntatis
 consensu concurret ad actum suas vires supe-
 rantem, ac etiam extremum nonnunquam
 actum exercet, quo Dæmonem in auxilium
 vocat, ut exequatur suam voluntatem pessi-
 mam. Qui Dæmon tunc immediatè concurret
 ad efficientiam actus. Quare valde malè argu-
 mentantur in hac materia, qui arguunt: ho-
 mini nec vires suppetunt nec potentia adest,
 ut guttam aquæ efficere possit: ergo malefici
 non possunt grandinis lapidatione, aut intem-
 pestiuis imbribus nocere. Quia malefici con-
 currunt cum Dæmone, qui potest huiusmodi
 Meteorologica in perniciem hominum, Deo
 permittente, excitare: & quando sic concur-
 rimus, perinde est ac si nos faceremus, nobis-
 que imputatur ad culpam. Quæ enim per
 nostros facimus, perinde impurantur, ac si nos
 faceremus. Quia sic paria sunt, aliquid per se,
 vel per alium facere. L. Item eorum. §. i. ff.
 quod cuiusque vniuersi. nom. L. hoc iure. §.
 i. ff. de regul. iuris. & L. Is damnus. ff. eod. tit.
 Certum autem est Dæmonem posse excitare
 grandines & tempestates, quamuis VVierus
 neget, in Epistola ad Ioannem Brenzium, de
 concione eius habita de Grandine. Quia cla-
 rum est ex Iob. i. quod Sathanas effecit, ut ignis

Mm §

de cælo

de cœlo caderet, qui consumeret pecora Iob. Et iterum: vehemens ventus irruit à regione deserti, & concussit quatuor angulos domus, quæ corruens oppressit liberos. Atque hunc ignem à Diabolo procuratum textus clarus indicat, & attestantur S. Augustin. in Psalm. 77. vbi ostendit, Dæmonem multo maiorem habere actionem in Elementa, quam homo habeat. S. Thom. in cap. 1. in Iob Dionysius Carthusianus ibidem, & alij Doctores, & in Psalm. 77. Tradidit grandini iumenta eorum, & possessiones eorum igni. Misit in eos iram indignationis suæ, indignationem & iram & tribulationem, immisiones per angelos malos. Apocalyp. 7. Posthæc vidi quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ tenentes quatuor ventos, ne flarent super terram, neque super mare, neque in vllam arborem. Et vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei viui: & clamavit voce magna quatuor angelis, quibus datum est nocere terræ & mari, dicens. Nolite nocere terræ & mari, neq; arboribus, quoad usque signemus seruos Dei in frontibus eorum. Glossa ordinaria in illum locum ait: quatuor illos Angelos fuisse Dæmones. Catholica ergo Theologorum & Patrum doctrina est, Deo permittente, Dæmonem posse efficere impressiones meteorologicas, in perniciem hominum. Arguit
VVierus

VVierus in dicta Epist. cōtra hanc Catholicam
 veritatem. Impium est & idololatriæ confor-
 me, tribuere creaturę, quod conuenit creatori.
 At Deo secundum sacras literas tribuitur, con-
 dere & efficere grandinem & pluuiam: Hiere-
 mię 9. Nunquid sunt in sculptilibus gentium,
 qui pluant? Exod. 9. Dominus dedit tonitrua
 & grandinem. Iob. 38. Nunquid ingressus es
 thesauros niuis, aut thesauros grandinis aspexi-
 stis? Iosue 10. Agg. 2. his scripturis & similibus
 VVierus ostendere studet, & Brentzius, mode-
 ratius tamen, Dæmonem non posse procurare
 ignem, pluuiam aut grandinem: & ita multo
 minus posse maleficos & magos. Sed vt robur
 huius argumenti clarè pateat rudibus, qui di-
 ffectionem rerum non cognoscunt, in si-
 mili ostendam solum habere apud indoctos
 apparentiam, & nihil roboris. Scriptura tribuit
 Deo, quod sit auctor mortis & vitę, occidat &
 viuere faciat, percutiat & sanet. Ergo huiusmo-
 di effectus tribuere hominibus impium est,
 & idololatriæ conforme. Ergo non est di-
 cendum, quod homo occidat, percutiat, aut
 medicus vitam conseruet, aut sanet, aut homo
 sit auctor vitę, siue parens, & sic de similibus.
 Antecedens probatur Deuteronomij 32. Vide-
 te quod ego sum solus: ego occidam, & ego vi-
 uere faciam: percutiam, & ego sanabo, & non
 est, qui de manu mea possit eruere. I. Reg. 2. ca.
 Dominus mortificat & viuificat. Sap. 16. Tu es
 Domine,

Domine, qui vitæ & mortis habes potestatem & deducis ad portas mortis & reducis: & Tobias 13. Magnus es Domine in æternum, & in omnia secula regnum tuum: quoniam tu flagellas, & saluas: deducis ad inferos, & reducis, & non est qui effugiat manum tuam: similia alibi in scriptura habentur. Nunc pro dissolutione huius nodi, notandum est, quod secundum veram philosophiam, & etiam Theologiam, Deus est prima principalis & independens causa efficiens, sua propria virtute, omnium rerum: sic tamen, ut res creatæ non careant sua virtute agendi, quam Creator in creatione indidit. Quare Deus est factor & fator rerum omnium, & operatur omnia in omnibus: ita tamen, ut creaturæ in ordine suo etiam operentur. Est Deus auctor vitæ & mortis. Sol tamen & homo generant hominem, ut rectè auctor Aristot. est; cum concurrant ad vitæ introductionem, & cooperentur. Principalis ergo causa est Deus, particulare agens in ordine suo est causa minùs principalis. Iam ad argumentum respondetur: Deus optimus Maximus est causa principalis independens, & primaria omnium impressionum Meteorologicarum, qui causas naturales ad hoc ordinavit, ut hisce effectibus inserviant. Qui etiam pro sua voluntate, cum non dependeat à causis naturalibus, sine his particularibus potest producere propria virtute similes effe-

effectus, quod nulli creaturæ competere potest, cum de eius intrinseca & essentiali ratione sit, habere esse communicatum & participatū ab alio, scilicet creatore. Quantum autem ad inditam naturam spiritualium substantiarum, tanta eis data est in creatione naturalis operandi potestas, quæ per peccatum non est diminuta, secundum communem Theologorum doctrinam, vt nulla ei super terram valeat comparari: sicq; ex naturali etiam rerum ordine, cum substantia corporalis, vtpote imperfectior, infra spiritualem sit quantum ad motum localem: Elementa subsunt operationi Angelorum tam bonorum, quam malorum, vt S. August. in d. Psal. 77. & in 3. de Trinit. cap. 8. & S. Thom. 1. part. q. 110. art. 3. & in c. 1. Job. & alij Theologi in 2. d. 7. ac alibi docent. Dæmones autem, in productione talium effectuum Meteorologicorum, nihil aliud faciunt, nisi Deo permittente coniungunt aut continuant, naturali sibi virtute communicata, causas à Deo ordinatas per motum localem, quod fieri posse constat ex nunc dictis, de potestate Dæmonis, & ex alijs suprâ in 2. præmisso, de generatione Meteorologicorum. Vtuntur ergo Dæmones causis naturalibus ad pluum, & generandum grandinam, pruinam, fulgura, aut ventum à DEO ordinatis aliquando quasi extraordinariè & artificialiter ad pluuiam, ventum & similia producendum.

His præ-

His præmissis nunc quæstioni satisfaciendum.

Conclusio responsiva. *Certissimum & nullatenus dubitandum est, maleficas & sagas, cooperante Dæmone, posse mouere tempestates, intempestiuus imbribus, & grandinis lapidatione nocere hominibus, ut Christianissimus Imperator in L. hac indicat.*

PROBATVR Conclusio. I. Elementa subiacent operationi Dæmonum, ex communi Theologorum doctrina, quantum ad motum localem, vnde ea possunt conturbare. 26. q. 5. can. Nec mirum. Magi sunt, qui vulgò malefici, ob facinorum magnitudinem nuncupantur: hi sunt, qui permissu Dei elementa concutiunt: quæ verba Isidor. lib. 8. Ethymolog. cap. 9. ponit, & infra in L. Multi: verbo, Elementa turbare. Ad huius Constantini L. mentem accedit Innocentius Octauus, in Bulla præmissa Malleo Maleficarum, quam infra post finem libri, cum alijs hanc materiam concernentibus subijcimus. In hac Bulla multi tribuuntur effectus maleficis. Sanè nuper ad nostrum non sine ingenti molestia peruenit auditum, quod in nonnullis partibus Alemanix superioris, nec non in Moguntinen. Colonien. Treuren. Saltz-

Salzburg. & Bremen. prouincijs, ciuitatibus, terris, locis & Dicecesibus, complures vtriusque sexus personæ, propriæ salutis immemores, & à fide Catholica deuiantes, cum Dæmonibus incubis & succubis abuti, ac suis incantationibus, carminibus, & coniurationibus, alijsq; nefandis superstitionibus, & sortilegijs, excessibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fœtus, terræ fruges, vinearum vuas, & arborum fructus, nec non homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diuersorum generum animalia, vineas quoque, pomeria, prata, pascua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, suffocari, & extinguere facere & procurare, ipsosque homines, mulieres, iumenta, pecora, pecudes, & animalia diris tam intrinsecis, quàm extrinsecis doloribus, & tormentis, afficere, & excruciare, ac eosdem homines ne gignere, & mulieres ne concipere, virosq; ne vxoribus, & mulieres ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: Fidem præterea ipsam, quam in sacri susceptione Baptismi susceperunt, ore sacrilego abnegare: Aliaq; quàm plurima nefanda, excessus & crimina, instigatè humani generis inimico, committere & perpetrare non verentur, in animarum suarum periculum, diuinæ Maiestatis offensam, ac perniciosum exemplum ac scandalum plurimorum. Sequuntur Theologi. S. Augustin. lib. 8. de Ciuit. Dei. cap. 19. Isidorus loco

loco

loco cit. S. Thom. in 2. d. 7. & 8. Doctores malefici maleficarum 2. part. q. cap. 15. Syluest. in summa. verb. Maleficium. Ioannes Nider in fornicario. Alphonsus Castrensis lib. 2. de iusta hæret. punitione c. 15. Nicolaus Iaquerius in flagello hæreticorum, & alij alibi. Consentunt Iurisperiti Bartol. Angel. Azo. Salyc. Godefrid. in d. L. Eorum. Bonifacius de Vitalinis in tract. de maleficijs, in cap. de Sortileg. & mathem. Ioan. ab Anania. in cap. 1. de Sortileg. Paulus Grilland. lib. 2. q. 6. & alibi. Ioan. Bodin. lib. 2. de magorum Dæmonomania cap. 8. & in confutatione Ioannis VVieri. Petrus Gregorius Tholosanus in Syntagm. iuris vniuersi, cap. 11. num. 12. & c. 13. li. 34. part. 3. Vlricus Molitor Constantiensis, in Dialogo ad Sigismundum Archiducem Austriæ, cap. 1. & alij alibi. His accedit sententia etiam Ethnicorum, qui firmiter crediderunt incantationibus nocumenta frugibus & satis inferri. Vnde illa lex 12. tabularum L. 53. extat. Qui fruges excantasset, penas dato: neue alienam segetem pellegeris excantando ne incantanto, ne agrum defruganto, VVierus in lib. de Lamijs cap. 12. ad hanc L. sic respondet. Hic & explodenda venit, illa duodecim tabularum lex: Qui fruges excantasset, &c. Nullo siquidem modo incantationum verbis & imprecationibus fruges lædi queunt: sed ne à Dæmone quidem Deo concedente, aut veneficijs, multo minus ex
 traduci

traduci aliò possunt. At huius persuasionis colostrum ex Poëtarum vberibus suxerunt veteres, ad nos quoq; deriuatum. Hæc VVierus. Godelmanus loco cit. num. 17. respondet: Si legislatores 12. tabularum cognitionem religionis Christianæ habuissent, hanc certè legem non tulissent, quã ex libris veterum Poëtarum conscripserunt. Hæc ille. Sed hanc legem 12. tabularum approbant alij magni nominis viri, tam Christiani quàm Ethnici. S. August. lib. 8. de Ciuit. cap. 19. Lodouic. Viues in comment. eiusdem cap. Francisc. Balduinus Iurifconsult. & alij in d. L. 12. tabularum. Jacob. Menoch. de arbitrarijs Iudicum quæstionib. lib. 2. casu 388. Ioan. Bodin. loc. cit. Petrus Gregor. Tholosanus in d. c. 11. Petrus Matth. in 7. decretal. in tit. de malef. & incantator. cap. vlt. in notabili. Lambert. Danæus in Dialogo de Sor. tiarijs cap. 3. & alij alibi. Accedunt prædictis, ex Ethnicis, in confirmationem d. legis. Cicero in lib. de Republ. quem ad hunc effectum citat August. Flinius lib. 28. naturalis historiæ cap. 2. & lib. 30. cap. 1. Eiusdem sententiæ est Vergilius Egloga 8.

atq; satas aliò vidi traducere messes.

Et Ouid. lib. 3. de amore.

Carmine lasa Ceres sterilem vanescit in herbam,

Deficiunt lasi carmine fontis aqua.

Illicibus glandes, cantat atq; vitibus vva

Decidit, & nullo poma mouente fluunt.

N n

Neg

Neq; enim quia Poëtæ veritatem dicunt, deò veritas reiicienda est, nam multa ad hominum vtilitatem cecinerunt. Quare non raro Sancti Patres eorum auctoritate etiam videntur, vt est videre apud Augustin. in lib. de Ciuit. qui illud Vergilij positum loc. cit. adducit. Et apud Euseb. de præparat. Euangel. Hieron. in diuersis locis, & alios.

Confirmo legem d. 12. tabularum latius. Sacræ literæ, & Sancti canones prohibent incantationem, & ei aliquam vim tribuunt; ergo aliquam vim habet incantatio: aliàs si titulus sit sine re, frustra S. literæ & canones sub pœna prohibent. Antecedens confirmatur. Deuter. 18. Nec inueniatur in te maleficus, &c. Aut incantator. Psalm. 57. Venefici incantantis sapienter. Ecclesiast. 12. Quis miserebitur incantatori? Et in can. 26. q. 5. can. Si quis, & can. Nec mirum: & ibidem q. vlt. can. Admoneant. Et sancti Patres August. lib. 2. de doctrina Christiana ca. 20. Chrysof. serm. 7. de fato. S. Thomas 2. 2. q. 96. artic. 2. S. Antonin. 2. part. tit. 12. cap. 1. §. 12. Summistæ in verb. Incantatio. Si ergo incantatio aliquam habet virtutem, vt nemo sapiens negare potest, aut illam exercet in hominem, aut in alia creata ad cõseruationem hominis: Si solùm in hominẽ: maior erit prouidentia Dei in media ad finem, scilicet creaturas irrationabiles, quàm erga hominem, ratione cuius creatæ sunt reliquæ creaturæ. Si autem

tem

tem in-hominem & creaturas: habetur intentum LL. prædictarum, quod malefici & magi, cooperante Dæmone, possint incantare fruges & fata. Amplius confirmo exemplis veterum. Plin. lib. 28. cap. 3. prope finem, postquam multis incantamentorum & carminum vim confirmasset, attestatur. Pagana lege in plerisque Italiae prædijs cautum est, ne mulieres per itinera ambulantes neant siue fusos torqueant: aut omninò detectos ferant: quoniam aduersatur id omnium spei præcipuè frugum. Sic statim subiungit. Carmina quædam extant contra grandines, contraque morborum genera, contra arbusta. Quædam etiam in partus. Gellius lib. 9. cap. 4. narrat in Africa familias esse hominum, voce atque lingua fascinantium, qui si impensius fortè laudauerint pulchras arbores, segetes lætiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes pastu atque cultu opimas, moriuntur hæc omnia repente, nulli alteri causæ obnoxia. Petrus Gregorius ubi supra cap. 13. refert ex Dione Casio lib. 56. historię, quod eo tempore, quo Cn. Sidius Geta contra Salabum ducem expeditionem faciebat, neque aqua esset ad extinguendam sitim, quendam indigenarum confederatorum incantationibus plurimam aquam cælo elicuisse. Olaus Magnus lib. 3. historię de gentiũ Septentrionalium varijs conditionibus, cap. 28. refert de Oddone quodam

Danico, pirata maximo, qui magicæ artis ita peritus extitit, ut absq; carina altum mare pererrans, hostilia sæpè nauigia concitatis carmine procellis euerteret. Itaq; necum piratis in maritimarum virium certamen descenderet, exasperatos maleficio fluctus & vêtos ad nauifragia eisdem infligenda perducere solebat. Qui tãdem dignam suis sceleribus recepit pœnam, à peritiore hoste circumuentus, gurgite submersus est, qui marinos vortices præstigiōsis carminibus olim calcare consuevit. Imò idem auctor ibidem cap. 16. mentionem facit magorum & maleficorum Finnoꝝ, qui negotiatoribus in eorum littoribus contraria ventorum tempestate impeditis, ventum venalem exhibere, mercedeq; oblata tres nodos magicos, non cassioticos, loro constrictos reddere solebant, eo seruato moderamine, ut vbi primum dissoluissent, ventos haberent placidos: vbi alterum, vehementiores: At vbi tertiu laxauissent, ita sæuas tempestates se passuros, ut nec oculo extra proram in euitandis scopulis, nec pede in naui ad vela deprimenda, aut in puppi pro clauo dirigendo, integris viribus potirentur. Hiq; infœlicius rem experti sunt, qui vim eiusmodi nodis per contemptum inesse negarunt. De ventorum venditione, eodem Olao referente, testatur etiam Herodotus lib. 7. de præfectis Xerxis, quod i) tri-duana tempestate 400. naues amittere, donec

quarto

quarto die magi incisiones faciendo, & veneficijs incantando, ventum Theti & Nereïdibus sacrificando, tempestatem compescuerunt, siue eadem tempesta aliter cessauit. Ex dictis constat, legem prædictam nihil à ratione & Theologorum doctrina alienum includere.

QVAESTIO V.

An licitum sit vti maleficijs ad finem boni: vt, ad curandum infirmitatem, aut ad arcendum pluuiam, & tempestates?

PRO parte affirmante facit textus in hac L. Vnde eruitur, quod incantationes ad finem boni liceant, & non puniantur, vt communiter Iurisperiti in hac L. sentiunt. Bartolus, Salycetus, Godefridus, Azo, & alij alibi. Angel. tamen in hac L. sentit incantationes etiam ad finem boni illicitas, nisi fiant virtute diuina. Apostilla ad Salycetum in d. L. notat, etiam de iure ciuili prohibitas incantationes ad finem boni: vt pro inueniendo thesiuro L. vnica, de Theaur. C. lib. 10. Petrus Gregor. Tholosan. lib. 34. c. 18. in fine Syntagm. iuris vniuersi dicit, iure ciuili hanc magiam, quæ fit ad finem boni, etiam improbatam à Leone Cæsare, qui hac de re edidit Constitutionem 65.